

schreef Juli 1906 RAMSAY aan CANIZZARO. Ik bracht radium-emanatie in aanraking met een kopersulfaatoplossing. In het residu kopersulfaat vond ik 2 milligram lithium. In mijn laboratorium was geen enkele lithiumverbinding aanwezig, dus heeft de radium-emanatie koper in lithium omgezet. Houd deze mededeeling nog een week geheim, in dien tijd stel ik mij voor ze te publiceeren. Drie dagen later ontvangt CANIZZARO van RAMSAY weer een brief. Ik heb te vroeg victorie gekraaid, houd mijn bericht voor niet gedaan. Tot mijn groote verrassing bleek mij, dat kopersulfaat, zelfs na herhaald omkristalliseeren, vrij veel lithium bevat. Een jaar later kon RAMSAY schrijven: „Bij mijn proeven met een koperzout, waarin spektroskopisch geen lithium was aan te toonen, verkreeg ik na inwerking van natrium-emanatie, in het spectrum, hoewel maar flauw, de karakteristieke roode lithiumstreep.

PANINI. *Intorno ad un erbario di Giov Batt Casapini esistente in Modena.* — (Vervolg). Beschrijving van planten met vermelding van groeiplaats, benevens, voor zoover het geneeskrachtige planten betreft, nauwkeurige opgave der ziekten en kwalen, waartegen deze heilzaam zijn gebleken.

PAOLI. *L'eta aurea della metallurgia ispano-coloniale.* — In de 15de eeuw was Spanje arm en telde ternauwernood 4 millioen inwoners. Onder de regeering van KAREL V en PHILIPS II werd het rijk, tengevolge van zijn Amerikaansche koloniën. In 1562 bracht de vloot 5 millioen goud naar het moederland. Voor de winning van goud, zilver en kwik vonden de Spanjaarden nieuwe chemische zuiveringswijzen uit, ook brachten zij de industrie, zooals die toentertijde in Europa bestond, naar Amerika over. Oppericht werden wind- en watermolens, smelterijen, smederijen, touwslagerijen, pottenbakkerijen en suikerfabrieken. Spanje bezorgde den inboorlingen schepen voor de binnenvaart en ook grootere schepen voor de zeevaart. De verbouw van koren, wijnstok, suikerriet, olijf, vlas en koffie werd ingevoerd, en de verbouw van mais, katoen en cacao geregeld. Haalden dus de Spanjaarden goud uit Amerika, zij gaven het een edel metaal terug, namelijk hun voorbeeld van energie.

J. J. VAN DER KLEIJ.

INGEZONDEN.

VERSTREKKING VAN CITROENEN OP HOLLANDSCHE SCHEPEN IN DE 17DE EEUW.

In dit *Tijdschrift* van 7 Augustus 1926 deelen HERMANS en HORST in hun artikel over scorbuut het een en ander mede over de verstrekking van citroensap aan de bemanning der Engelsche vloot, eerst als geneesmiddel, later ook als voorbehoedmiddel tegen genoemde ziekte (1768). In dit verband leek het mij niet on aardig, te wijzen op een plaats bij GERARD BRANDT in zijn bekende levensbeschrijving van DE RUYTER, waaruit blijkt, dat reeds honderd jaar vroeger op onze vloot aan de bemanning „limoenen" werden verstrekt — waarschijnlijk toch ook wel als voorbehoedmiddel tegen scheurbuik.

Toen DE RUIJTER in 1664 in Spanje en voornamelijk te Cadiz zich uitrustte voor zijn tocht naar de Westkust van Afrika tot het heroveren van de bezittingen der West-Indische Compagnie op de Engelschen, gaf hij — ondanks de vele moeilijkheden die hem van Spaansche zijde bij het proviandeeren in den weg werden gelegd — toch ook order, „zorgende voor de gezondheid van het volk, dat men ettelijke duizenden limoenen zou opkooopen, en liet aan elk man vijftwintig stuks tot een verversching uitdeelen" (aangehaald naar de bloemlezing uit BRANDT door prof. KALFF).

Mogelijk kunnen betere kenners van de historie onzer zeevaart uitvoeriger gegevens over de toepassing van dezen maatregel op onze schepen mededeelen.

Oostwold (W. K.), 12 Augustus 1926.

N. A. BOLT.